

Till
Tjänstemännens Centralorganisation
Mikael Dubois

Datum
2017-08-15

Vår referens
Linda Wallin / Stina Jakobsson

Unionens yttrande över "SOU 2017:25 Samlad kunskap – stärkt handläggning"

Utredningens förslag i korthet

Utredningen "Samlad kunskap – stärkt handläggning" utgör en mycket omfattande översyn av arbetsskadeförsäkringen. Den innehåller såväl förslag till lagändringar som förslag till uppdrag åt myndigheter. Nedan redogörs för de huvudsakliga förslagen i utredningen.

Förslag till lagändringar:

- En ny ersättningsform införs: rehabiliteringspenning vid arbetsskada.
- Prövning av rätt till livränta förändras: skyldighet för Försäkringskassan införs att inhämta läkarutlåtande i arbetsskadeärenden.
- Indexeringen av arbetsskadelivränta förändras.
- Undantagsbestämmelsen från begreppet arbetsskada förtydligas.
- Regelverket kring smitta förändras: arbetsskador som framkallats av smitta ska inte längre regleras i särskild ordning utan ingå i det generella arbetsskadebegreppet.

Övriga förslag:

- Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett konsensusdokument om kunskapsläget inom arbetsskadeförsäkringsens område.
- Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, SBU, ges i uppgift att systematiskt sammanställa kunskap om arbetsmiljöns betydelse för uppkomst av sjukdom.

- Försäkringskassan ges i uppdrag att inrätta kunskapsbaserade stöd till vägledningen.
- Försäkringskassan ges i uppdrag att förändra handlägningsrutin vid handläggning av sjukförsäkringen så att det ingår information om arbetsskadeförsäkringen.
- Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) ges i uppdrag att göra en jämställdhetsanalys av försäkringen.

Unionens övergripande kommentar

Unionen vill framhålla att det är av stor vikt för arbetsskadeförsäkringens legitimitet att de som drabbats av skada genom arbetet får rätt till ersättning – oavsett diagnos. Unionen delar i stort den problembeskrivning som görs av arbetsskadeförsäkringen i utredningen. Unionen anser att det är en mycket stor brist i försäkringen att så få med misstänkta arbetsskador får sin arbetsskada prövad av Försäkringskassan. Fler prövningar av arbetsskador behöver göras, så att fler personer med arbetsskador kan få ersättning. Utredningens förslag kommer bara delvis åt problematiken med att för få sakprövningar görs.

I utredningen förkastas flera förslag, med hänvisning till att de skulle bli för kostsamma. Unionen anser att det är olyckligt att utredningen i så hög grad låter sig begränsas av ekonomiska argument. Givet utgångspunkten att de förslag som läggs i utredningen inte får innebära att det tillförs ökade resurser till försäkringen, är Unionen ändå positiv till de flesta föreslagna förändringar i utredningen.

Unionens huvudsakliga synpunkter på utredningens förslag är följande:

- Unionen anser att det generella arbetsskadebegreppet måste värnas. Bedömningsstöd och konsensusdokument får därför inte bli så styrande att det generella arbetsskadebegreppet i praktiken upphör.
- Unionen anser att fler insatser behövs för att personer som inte är sjukskrivna ska fångas upp av försäkringen. Utredningens förslag är inte tillräckliga.
- Unionen anser att varaktighetsrekvisitet för arbetsskadelivränta bör ändras från ett år till 6 månader. Dagens varaktighetsrekvisit om ett år innebär att försäkrade med bland annat psykiska diagnoser har mycket svårt att uppfylla varaktighetsrekvisitet och därmed komma in i försäkringen.
- Unionen anser att taket för arbetsskadelivränta bör höjas från nuvarande 7,5 prisbasbelopp till 10 prisbasbelopp.
- Unionen anser att ersättning vid arbetsskada bör kunna ges även till en person som genomgår medicinsk rehabilitering och samtidigt uppbär förebyggande sjukpenning.

- Unionen anser att ISF i den föreslagna jämställdhetsanalysen särskilt bör studera hur Försäkringskassan vid sambandsbedömningen väger in principen om ”befintligt skick” och ”konkurrerande faktorer”, liksom tillämpningen av undantagsbestämmelsen vid psykisk arbetskada. Unionens erfarenhet är att det främst är här olikheterna i bedömningen mellan könen sker.

I det följande kommenteras utredningens delförslag i tur och ordning, kapitel för kapitel.

Unionens kommentarer på utredningens förslag

Försäkringskassans behov av tillgång till kunskap

Konsensusdokument för arbetsskadeförsäkringen

Utredningens förslag: Socialstyrelsen ges i uppgift att ta fram konsensusdokument om kunskapsläget inom arbetsskadeförsäkringens område. Socialstyrelsen ska även identifiera behov av nya kunskapssammanställningar inom arbetsskadeförsäkringens område. Socialstyrelsen ska samråda med Försäkringskassan och arbetsmarknadens parter i utförandet av dessa uppgifter.

s. 129

Unionens kommentar: Unionen tillstyrker förslaget. Unionen välkomnar att utredningen framhåller att konsensusdokumentet inte ska vara styrande för Försäkringskassans och förvaltningsdomstolarnas handläggning, utan att fri bevisvärdering fortsatt ska gälla. Det är också positivt att det framhålls att det inte finns hinder att det används annat underlag vid bedömningen av skadligheten än det som framgår av konsensusdokumentet.

Unionen vill framhålla vikten av att dokumentet inte blir normerande: det vill säga att diagnoser som inte finns upptagna i dokumentet i praktiken inte kan godkännas som arbetskada. Konsensusdokumentet får med andra ord inte bli så styrande att det generella arbetsskadebegreppet i praktiken upphör.

Kvinnor har idag betydligt sämre förutsättningar än män att få sin arbetskada godkänd. Unionen anser att det är mycket angeläget att råda bot på de jämställdhetsbrister som föreligger inom arbetsskadeförsäkringen. Unionen ser därför mycket positivt på vad som anförs i utredningen om att konsensusdokumentet ska lyfta fram kunskap där det finns en hög grad av samstämmighet bland experter, men där det saknas stark vetenskaplig evidens.

Förslaget syftar till att skapa förutsättningar för att fler kvinnor ska kunna beviljas arbetsskadeersättning.

Unionen tolkar det som att konsensusdokumentet endast kommer att behandla arbetsskadelagens kvalitativa krav, det vill säga om en exponering är skadlig med avseende på en diagnos. Härutöver ska ju också ett kvantitativt krav vara uppfyllt, det vill säga exponeringen ska vara av en viss omfattning, intensitet och varaktighet. I denna bedömning av det kvantitativa kravet har principen om befintligt skick en central betydelse: det vill säga individers olika förmåga att tåla påfrestningar.

Unionen välkomnar också att Socialstyrelsen ska identifiera och redovisa områden där nya kunskapssammanställningar behövs. Detta skulle i förlängningen kunna medföra att mer resurser ges till arbetsmiljöforskning på bland annat kvinnodominerade arbetsplatser.

Unionen ser det som mycket positivt och i allt väsentligt också nödvändigt att Socialstyrelsen regelbundet samråder med arbetsmarknadens parter. Dessa kan bidra med relevant kunskap och information om såväl arbetsmiljö som hälsorisker. Arbetslivet förändras ständigt och arbetsmarknads parter kommer här att kunna fånga upp och uppmärksamma nya hälsorisker och behov av forskning.

Vidare anser Unionen att det är lämpligt att Socialstyrelsen får uppgiften att administrera och förvalta dokumentet. På så sätt betonas och säkerställs konsensusdokumentets fristående och självständighet. Av samma skäl anser Unionen att Försäkringskassan är mindre lämpad att ha uppgiften.

Uppgift till SBU om kunskapssammanställningar

Utredningens förslag: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering ges i uppgift att systematiskt sammanställa kunskap om arbetsmiljöns betydelse för uppkomst av sjukdom. De medel som tillförts förvaltningsanslaget bör fortsättningsvis ges i nivå.

s. 142

Unionens kommentar: Unionen är positiva till förslaget. Unionen anser att SBU:s sammanställningar generellt håller en hög kvalitet och är användbara i arbetsskedeförsäkringshänseende.

Överväganden rörande stöd för bedömning och beslut i ärenden om arbetsskada

Utredningens bedömning: Ett vägledande stöd för bedömning och beslut i ärenden om arbetsskada bör införas.

Försäkringskassan bör ges i uppdrag att

- sammanställa förteckningar med exempel på kvantitativa mått av olika exponeringsfaktorerers omfattning, intensitet och varaktighet som kan utgöra skadlig inverkan utifrån evidensbase-
rade data om exponering, och
- utvärdera behovet av rättsligt stöd för handläggningen av arbets-
skadeärenden och redovisa hur myndigheten avser att utveckla
stödfunktionerna i detta avseende om behov föreligger.

s. 179

Unionens kommentar: Unionen ser såväl fördelar som nackdelar med förslaget. En fördel är att det blir en ökad förutsebarhet och transparens i försäkringen och att det kan leda till mer enhetliga, effektiva och snabba bedömningar för de sjukdomar och de exponeringar som finns upptagna i bedömningsstödet.

Utredningen betonar att bedömningsstödet ska utformas som ett kunskapsbaserat och icke normerande stöd. Trots detta anser Unionen att det finns en betydande risk för att försäkrade som har diagnoser som inte finns upptagna i bedömningsstödet kommer att få mycket svårt att få dessa godkända som arbetsskada. Vi ser en risk att bedömningarna i dessa fall blir slentrianmässiga och mer restriktiva än idag. Unionen anser att det generella arbetsskadebegreppet måste värnas. Bedömningsstödet får inte bli styrande på ett sådant sätt att det generella arbetsskadebegreppet i praktiken upphör.

Prövning av arbetsskada skall alltid bygga på en individuell bedömning. Det är därför av yttersta vikt att bedömningsstödet utformas på ett sådant sätt att det inte låses fast vid en specifik exponeringstid för att en exponering ska anses vara skadlig. I bedömningsstödet bör tydligt anges att principen om befintligt skick ska beaktas.

Behov av ny forskning av relevans för arbetsskadeförsäkringen

Forskning om kvinnors arbetsmiljö

Utredningens förslag: Forskning till stöd för arbetsskadeförsäkringen bör inkluderas i det nationella programmet för arbetslivsforskning. Det gäller särskilt forskning om hur arbetsmiljön påverkar hälsa och välbefinnande i kvinnodominerade sektorer. Forte ges i uppdrag att inrätta ett program och avsätta medel till forskning om socialförsäkringens funktionssätt, handläggning och tillämpning.

s. 216

Unionens kommentar: Unionen välkomnar utredningens förslag. Vi ser det som positivt att behovet av forskning kring skadlig exponering i kvinnodominerade sektorer prioriteras. Unionen ser det vidare som positivt att utredningen betonar att den psykiska ohälsan är ett prioriterat forskningsområde för arbetsskadeförsäkringens del.

Socialstyrelsen ska redovisa kunskapsbehov

Utredningens förslag: Socialstyrelsen ges i uppgift att sammanställa behov av forskning inom arbetsskadeförsäkringens område.

s. 218

Unionens kommentar: Unionen är positiva till förslaget. Unionen välkomnar också det som anges om att Socialstyrelsen ska samverka med arbetsmarknadens parter.

Prövning av rätt till livränta

Överväganden och förslag om förbättrad utredning

Utredningens förslag: 13 § FASP ges en ny lydelse.
För att stärka beslutsunderlaget ska Försäkringskassan hämta in läkarutlåtande om grundkraven i 41 kap. 2 § SFB vid bedömningen av rätt till livränta om det inte är obehövligt. Vid bedömningen av rätten till ersättning från arbetsskadeförsäkringen i övrigt ska Försäkringskassan hämta in läkarutlåtande om det behövs.

s. 237

Unionens kommentar: Unionen välkomnar förslaget. Utredningen av grundkraven har stor betydelse för möjligheten att komma in i försäkringen. Idag är den vanligaste avslagsgrunden för ansökningar om livränta att varaktighetskravet inte är uppfyllt. En granskning från ISF visar dessutom att Försäkringskassan

ibland fattar beslut om avslag på bristfälligt eller ofullständigt underlag (ISF 2015:14). Det är därför både rimligt och befogat att kräva att Försäkringskassan inom ramen för sin utredningsskyldighet inhämtar ett läkarutlåtande i fråga om varaktigheten av förvärvsoförmågan. Unionen bedömer att möjligheten att uppfylla varaktighetsrekvisitet och därmed komma in i försäkringen ökar om utredningsunderlaget förbättras.

Så som utredningen också framhåller kan det komma att bli tydligare för behandlande läkare vilka uppgifter som Försäkringskassan efterfrågar i arbetsskadeärenden, vilket i sig kan underlätta intygsskrivningen. Det är viktigt att den enskilde läkaren får klart för sig vilka grundkraven är: det vill säga att det handlar om att göra en prognos om att inkomstförmågan kommer att vara fortsatt nedsatt under minst ett år framåt och att inkomstförmågan ska vara nedsatt med minst en femtondel. Unionens erfarenhet är att det för många läkare inte är tydligt vad som gäller i detta avseende.

Unionen vill också framhålla att det vid vissa diagnoser kan vara svårt för en läkare att uttala sig om varaktigheten av arbetsoförmågan. Detta gäller i synnerhet vid psykiska diagnoser som exempelvis utmattningssyndrom. Dagens varaktighetsrekvisit om ett år innebär att försäkrade med bland annat psykiska diagnoser har mycket svårt att uppfylla varaktighetsrekvisitet och de fråntas därmed möjligheten att komma in i försäkringen.

För att värna om försäkringens legitimitet och undvika att fler försäkrade gör rättsförluster vill Unionen se en ändring av varaktighetsrekvisitet. En variant som övervägs i utredningen och som enligt Unionen ligger närmast till hands är att fortsättningsvis låta varaktighetsrekvisitet vara framåtsyftande men ändra detta till att vara 6 månader istället för 12 månader. En sådan ändring skulle sannolikt innebära att försäkrade med bland annat psykiska diagnoser har lättare att komma in i försäkringen. Vid många diagnoser, däribland psykiska, är det många gånger svårt att göra en framåtsyftande prognos om ett år, medan sex månader får anses vara en rimligare tidsperiod för en prognos.

Utredningen har övervägt en förändring av varaktighetsrekvisitet men inte föreslagit någon ändring, med hänvisning till bland annat att det skulle bli för kostnadskrävande.

Satsning på information till de försäkrade och fördjupat samarbete mellan personliga handläggare och arbetsskadeutredare

Utredningens bedömning: Utredningen bedömer att Försäkringskassan bör göra förtydliganden i handlägningsprocessen för sjukpenning och rehabilitering för att säkerställa att försäkrade inte går miste om information om arbetsskadeförsäkringen. Utredningen bedömer att information om arbetsskadeförsäkringen kan läggas till som en handlägningsrutin i Försäkringskassans förändrade handläggning av sjukförsäkringen.

s. 242

Unionens kommentar: Unionen välkomnar förslaget. Unionens erfarenhet är att påfallande många är ovetande om såväl möjligheten att få arbetsskadeersättning som kravet på skriftlig ansökan för att få en skada prövad. Många försäkrade går därmed miste om en prövning och om eventuell ersättning. I förarbetena står det förvisso att Försäkringskassan i de fall man ser att en ersättningssituation kan föreligga ska informera den försäkrade om möjlighet till ersättning och om ansökningskravet (Prop. 2001/02:81 s. 54). Unionens erfarenhet är emellertid att så sker i mycket liten utsträckning. Det är därför mycket positivt att handlägningsprocessen förtydligas och att de personliga handläggarna får ett utökat ansvar att informera om arbetsskadeförsäkringen. Detta kommer förhoppningsvis att leda till att fler potentiella arbetsskadeärenden fångas upp.

Utredningen noterar att detta utökade ansvar kommer att fånga upp personer som är sjukskrivna, men däremot inte personer som byter arbetsuppgifter på grund av en arbetsskada och därmed gör en inkomstförlust. Utredningen anger att det för denna grupp är vanligt med omplacering eller förändring av arbetsuppgifter på den befintliga arbetsplatsen och anser att sannolikheten är stor att denna grupp får information om arbetsskadeförsäkringen av arbetsgivare eller fackliga organisationer. Unionens erfarenhet är dock att även denna grupp gör rättsförluster till följd av okunskap om försäkringen. Unionen delar förvisso bedömningen att såväl arbetsgivare som de fackliga organisationerna har ett ansvar att informera om försäkringen och stötta och hjälpa de försäkrade – så sker också i stor utsträckning redan idag. Det är emellertid många som efter en tids sjukskrivning lämnar arbetsplatsen och blir arbetslösa alternativt byter arbetsplats – dessa personer riskerar att inte fångas upp och hamna mellan stolarna. Det finns också många som arbetar på arbetsplatser där den fackliga närvaron inte är så stor och där kunskapen om arbetsskadeförsäkringen är mycket begränsad.

Unionen anser att det behövs fler insatser för att säkerställa att personer som inte är sjukskrivna fångas upp av arbetsskadeförsäkringen. Arbetsmarknadens parter har självfallet en viktig del i detta. Härtill skulle exempelvis handläggare vid

Arbetsförmedlingen kunna ges mer kunskap och ett utökat ansvar för att informera om försäkringen.

Rehabilitering och rehabiliteringsersättning

Överväganden och förslag om en ny arbetsskadeersättning – rehabiliteringspenning vid arbetsskada

Utredningens förslag: En ny förmån, rehabiliteringspenning vid arbetsskada införs. Rehabiliteringspenning vid arbetsskada ska lämnas till försäkrad under den tid som hen genomgår arbetslivsinriktad rehabilitering på grund av arbetsskada och samtidigt uppstår rehabiliteringspenning enligt 31 kap. SFB. Ersättningen kan lämnas sammanlagt under 12 månader inom en treårsperiod. Ersättningen ska som mest kunna lämnas med ett belopp som motsvarar den försäkrades SGI. Rehabiliteringspenning vid arbetsskada ska minskas med samtidigt utgiven rehabiliteringspenning enligt 31 kap. 8 §.

s. 261

Unionens kommentar: Unionen välkomnar förslaget. Det är positivt att det införs en ny ersättningsform som möjliggör att varaktighetskravet vid livränta under rehabilitering kan frångås.

Det kan noteras att det är ett förhållandevis litet antal försäkrade som idag beviljas rehabiliteringspenning, ca 25 000 per år, och att det således är ett litet antal försäkrade som kan komma i fråga för den nya förmånen. Emellertid uppskattar utredningen att antalet ansökningar om rehabiliteringspenning vid arbetsskada kommer att uppgå till 3000–4000 per år. Mot bakgrund av att det på senare år har sakprövats omkring 2000–2500 arbetsskador per år kommer den nya ersättningsformen dock att innebära en ansenlig ökning av antalet sakprövningar.

Unionen ser också positivt på det som utredningen framhåller om att den nya förmånen sannolikt kan leda till att fler blir motiverade av att genomgå arbetslivsinriktad rehabilitering och även ansöker om ersättning. Unionen vill samtidigt framhålla att det är av yttersta vikt att det genomförs informationsinsatser om den nya ersättningsformen. Det är vidare nödvändigt att de personliga handläggarna på Försäkringskassan ges tillräckliga kunskaper för att fånga upp fallen och stötta den försäkrade i ansökningsförfarandet. För att ersättningsformen ska ge önskvärd effekt är det också viktigt att prövningarna sker skyndsamt.

Unionen hade också gärna sett att ersättning vid arbetsskada skulle kunna ges även till försäkrade som genomgår medicinsk rehabilitering och samtidigt uppstår förebyggande sjukpenning. Denna ersättningsform används för att en försäkrad ska

kunna bibehålla arbetsförmåga och förebygga långvarig arbetsförmåga. Ersättningsformen skulle alltså kunna öka drivkrafterna att vara kvar i arbete trots en arbetsskada.

Överväganden och förslag rörande översyn av 39 kap. 5 § socialförsäkringsbalken

Utredningens förslag: Bestämmelsen i 39 kap. 5 § socialförsäkringsbalken ges en ny lydelse och beteckning som förtydligar bestämmelsens funktion och omfattning i förhållande till det generella arbetsskadebegreppet. Föreslagen lydelse innebär inte någon ändring av arbetsskadebegreppets omfattning.

s. 323

Unionens kommentar: Unionen delar utredningens beskrivning av svårigheten och otydligheten i hur undantagsbestämmelsen ska tillämpas och välkomnar ett förtydligande av denna.

Unionen anser att det är mycket positivt att det i såväl föreslagen lagtext som kommentar till förslaget betonas att tillämpning av undantagsbestämmelsen blir aktuell först efter det att Försäkringskassan har konstaterat dels att skadlig inverkan föreligger, dels att samband föreligger i det enskilda fallet. Trots att högsta förvaltningsdomstolen (HFD) redan år 1998 tydliggjorde att det var så prövningen skulle ske (RÅ 1998 ref 8) har Försäkringskassan i många fall valt att ta genvägen och avslå en ansökan om livränta med hänvisning till undantagsbestämmelsen, utan att först ha prövat om en arbetsskada är för handen.

Unionen välkomnar vidare att det i utredningen ges klara exempel på hur undantagssituationerna ska tillämpas och när dessa inte är tillämpliga. Detta minskar risken för slentrianmässiga bedömningar. Unionen saknar dock exempel på när grunden ”liknande förhållanden” är tillämplig. Unionens uppfattning är att denna grund bör användas mycket restriktivt och att den inte får fungera som en ”slasktratt”.

Överväganden och förslag – arbetsskadeskyddet vid smitta

Utredningens förslag: Det generella skadebegreppet inom arbetsskadeförsäkringen blir gällande även för smittsamma sjukdomar. Nuvarande system med personkretsar slopas.

s. 361

Unionens kommentar: Unionen är positiva till att smittsamma sjukdomar ska omfattas av det generella arbetsskadebegreppet. Mot bakgrund av den nuvarande arbetsskadeförsäkringens uppbyggnad ser Unionen inga som helst skäl att ha kvar rådande särreglering för smittsamma sjukdomar.

Indexering av arbetsskadelivränta

Överväganden och förslag om indexeringsreglerna för livränta

Utredningens förslag: Arbetsskadelivränta räknas årligen om med förändring i inkomstindex.

s. 388

Unionens kommentar: Unionen välkomnar utredningens förslag att arbetsskadelivräntan ska räknas upp efter inkomstindex, istället för med det särskilda indexeringstal som används idag. Av utredningen att döma skulle inkomstindexeringen bättre spegla den allmänna löneutvecklingen, vilket är positivt. Unionen konstaterar emellertid att medianlönen bland Unionens medlemmar överstiger taket i försäkringen, som är satt till 7,5 prisbasbelopp. Den mest angelägna förändringen av arbetsskadelivräntans beräkning skulle enligt Unionen därför vara att taket i försäkringen höjs till 10 prisbasbelopp. Precis som utredningen framhåller så skulle det leda till att andelen personer med inkomster över taket minskar från dagens omkring 36 procent, till 11 procent av arbetskraften. Det är ett generellt problem i de flesta socialförsäkringar att ersättningstaket om 7,5 prisbasbelopp är så pass lågt att en mycket stor andel av arbetskraften inte har sin inkomst försäkrad av det allmänna systemet. Unionen vill värna om inkomstbortfallsprincipen i samtliga socialförsäkringar och ett sätt att åstadkomma detta är att höja taket.

Att höja taket till 10 prisbasbelopp diskuteras i utredningen, men förslaget förkastas bland annat med hänvisning till att det finns möjlighet till utfyllnad från den kollektivavtalade försäkringen för inkomster över 7,5 prisbasbelopp. Unionen vill här framhålla att den kollektivavtalade försäkringen inte är tänkt att ersätta den allmänna socialförsäkringen, utan att komplettera den. Vidare är det långt ifrån alla

privata tjänstemän som omfattas av den kollektivavtalade försäkringen: för dessa personer skulle en höjning av taket få stor betydelse.¹

Förbättrad handläggning

Överväganden och förslag om förbättrad handläggning

Utredningens förslag: Inspektionen för socialförsäkringen ges i uppdrag att göra en jämställdhetsanalys av Försäkringskassans handläggning av arbetsskadeförsäkringen.

s. 395

Unionens kommentar: Unionen välkomnar förslaget. Det är av yttersta vikt att arbetsskadeförsäkringen är jämställd på så sätt att män och kvinnor ges lika förutsättningar att få livränta och behandlas lika vid Försäkringskassans handläggning och sambandsbedömningar.

Unionen vill framhålla att det är av stort intresse att ISF särskilt studerar hur Försäkringskassan vid sambandsbedömningen väger in principen om befintligt skick och konkurrerande faktorer liksom tillämpningen av undantagsbestämmelsen vid psykisk arbetsskada. Unionens erfarenhet är att det främst är här olikheterna i bedömningen mellan könen sker.

Marina Åman, 2:e vice ordförande Unionen

¹ Inom privat sektor omfattas en klart lägre andel av tjänstemännen (80 procent) än av arbetarna (95 procent) av kollektivavtal. (Medlingsinstitutet: Avtalsrörelsen och lönebildningen år 2015). Lägst är i allmänhet anslutningen bland små företag inom privata tjänstenäringar, dit bland andra IT-sektorn hör.